

Observatoriul este de două ori în
septembra, Miercură și Săptămâna.

Pretiul

pentru Sibiu pe 1 anu intregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimis cu postă în lăințului monarhiei pe 1 anu intregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — In strainatate pe 1 anu 10 fl. său 22 franci, pe 6 luni 5 fl. său 11 franci. — Numeri singurati se dau căte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diaru politicu, national-economicu si literariu.

Anulu VI.

Nr. 97.

Sibiu, Miercuri 7/19 Decembrie.

1883.

„Observatoriul“

Diaru politicu, national-economicu si literariu va intra cu 1/13 Januariu 1884 in anulu alu 7-lea alu activitatiei sale.

Program'a acestui organu de publicitate este si remane aceeasi nestramatata, nealterata intru nimicu, precum s'a presentat ea lectorilor in 1/13 Januariu 1878 adeca inainte cu siese ani. Remane aceeasi, pentru că din căte evenimente s'au rostogolit in acestu periodu preste patri'a nostra comuna, preste poporul nostru si chiaru preste monarhia intréga, nici-unul nu a fostu de natura că, anume in cestiuni strictu politice si nationali se o pótua modifica cătusi de puçinu, ci tocma din contra, dupace situatiunea nostra ajunse din reu in mai reu, se intielege usioru că perseverantia pe langa aceeasi programa ni se impuse de sinesi in modu cu atât mai imperiosu, cu cătu de atunci incóce postulatele si conditiunile de viéta politica si nationale cerute pentru poporul romanu, stravechiu locitoriu in acésta monarchia, au fostu specificate si formulate la intielesu pentru tota lumea, de cătra o conferentia compusa din 153 barbati fruntasi, alesi inadinsu si adunati la unu locu spre a da espressiune vointie generale.

In analis'a programei nostre din Januariu 1878 diceam intre altele:

„Ni s'a intemplatu se damu preste destui straini de aceia, carii dupace tñu eu noi, cum amu dice examenul rigorosu, in fine ne si mai intréba: Căte foi periodice aveți voi? Nici-unu responsu nu pót fi mai confusu decâtua acesta. Pas' de'i arata cai pe pareti; dara strainulu scie se mérga la posta că se'si ia unu catalogu si se'ti rosiésca cu elu nasulu, apoi se'ti tñu din nou lectiune aspră: Bine, cum credeti voi că veti esi dintru intunecime, déca nu tineti nici macaru diarie căte tñu pe arie 200 mii de locitorii? Déca nu aveți diarie, care alt'a este lectur'a vóstra?“

„Din tóte acestea inveniamu, că campulu de activitate alu pressei nostre patriotic si cu atât mai virtosu alu celei romanesi este asia de vastu si asia de puçinu cultivat, in cătu totu ce a produs press'a nostra periodica de ani patrudieci incóce, abia se pót considera că unu incepelu, că o spargere de agru, de si grasu, dara fórte intienitul si setosu de apa din ceriu. Pe cătu timpu nu ne vomu cunóscé noi insine tóte conditiunile nostre actuali de existentia, nu vomu fi in stare de a informa nici pe altii; era ne inplindu acésta datorintia cătra societatea europénă, nu avemu dreptul se ne vaieramu că altii se uita la noi preste umeri si stau se tréca la ordinea dilei, adeca se'si védia de alte afaceri.“

Astazi dupa siese ani, in locu de a sterge unu singuru cuventu din acelea observatiuni, mai adaogemu acestea:

Press'a este recunoscuta in tóta Europ'a că una din poterile cele mari, care domina si gubera popórale. Daca romanii nu se voru interessa de press'a loru periodica si preste totu de productele proprii literarie; daca nu o voru sustine si perfectiona si nu'si yoru apara ei insii prin trensa cau'sa loru cu tóta perseverantia, se fia convinsi că acea cau'a prea drépta si sacra, va fi perduta, viitorul loru inmormentat si numele loru devenit obiectu alu unei compatimiri despre-tuitórie.

Precum in alte căteva tieri, asia si in patri'a nostra lupt'a pentru existentia a luatu propozițiuni ne mai cunoscute pàna acum in istoria omenimei, inse cu acea distincțiune essentiala, că aici sub masca reu alăsa a ideei si integritathei statului unu fanatismu nationalu mai intensiv si mai infuriat chiaru decâtua celu religiosu de odinióra, tñne spiritele in agitatiune si

turburare permanenta, atîția ura, turbura pacea publica si privata a locitorilor tieri; era apoi in acésta situatiune de jale si durere se mai afla si ómeni, cari imputa tocma romanilor, că mieii dela oile loru turbura ap'a lupilor, in cătu este greu a decide, ce dore mai reu, coltii lupului sau muscaturile de aprópelui teu. Redactiunea.

Pretiul abonamentului la acestu diariu se afla in fruntea lui 8 fl. v. a. pe 1 anu, 4 fl. v. a. pe 6 luni.

Asemnatunile se adressédia de a dreptulu la redactiune Sibiu strad'a Urediu Nr. 25. Etagiul I.

Poloni'a inainte de caderea sa.

Motto: Memento.

In Poloni'a au fostu o singura classa de ómeni, care s'a bucurat in totu coprinsulu statului de drepturi politice si care a representat preste totu pe celealte clase a le locitorilor, adeca numai boierimea (aristocrati'a, nobilimea). Propriul popor tieranu intregu era sclavu legatu de glia, proprietate a nobilimei intocma că vitele, că pamentul, că banulu si că oricare altu obiectu. Acea proprietate a nobilimei se intielegea si se aplicá in strictulu intielesu alu cuventului intocma că si cum se intemplá cu slavii din Asi'a, din Grecia si din Rom'a antica; boieriul dispunea dupa poft'a si capriciulu seu chiaru si de corpulu nevestelor si de viéti'a sclavilor sei (Jus primae noctis et Jus gladii.) Servitiul sclavilor nu era regulat nici macaru asia precum se incercase imperatés'a Mari'a Teresia se'lui regulede, cum amu dice in poterea braçialor in Ungaria, Transilvania si in alte căteva tieri, ci ei erau mănat si goniti ori-cătu si ori-cum placea domnilor fără nici-o regula si rostu.

Locitorii orasielor se bucurau de óresicare drepturi civili si de privilegii professionali, orasiele inse erau lipsite de orice dreptu politico, nu aveau nici-unu representante in diet'a legislativa a tierii si nu se primiau la nici-unu oficiu publicu in statu.

Asia dara statulu Poloniei, sau cum se numia pâna la caderea lui republica Poloniei era compusa numai din aristocratia si representata in lăințu si inafara numai prin trens'a; toti ceilalti locitorii erau considerati că vitele aristocratiei pe unu teritoriu vastu de vreo 13,500 miliarie patrate. Acea aristocratia se compunea cam din una suta de mii familii, despartite in patru clase. Dara class'a domnitore si gubernanta statea din familii prea puçine, care erau si cele mai bogate si totuodata mai arogante, mai tirane. Din prim'a classa de boieri domnia fiacare familia preste principate intregi; venituri de milióne erau la dispositiunea loru, aveau si dreptulu de a tiné trupe armate că orice suveranu; duceau viéta fórte in-buibata si desfrenata, de aceea si innotau in datorii; familiile in veci dusmanite intre sine, portau resboie formali unele cu altele, chiamau si ajutoriu strainu din alte tieri. Class'a a dou'a de aristocrati se compunea din functionari inalti, cum erau voivodii, starostii si episcopii, cari ocupau posturi mai inalte in statu. In a trei'a classa erau castelani si posessorii de domnii bogate cunoscute sub nume de prebende, sinecure s. a. In fine a patr'a classa coprindea pe marea multime a nobililor sarantoci, cari se sustineau prin servitiu pe la boierii cei mari de 1-a si 2-a classa, in ale carorù măni se afla tóta poterea statului.

Gubernulu tierii era intocmitu asia, că tóta potestatea se afla concentrata intru o dieta compusa numai din aristocrati, in care cei mai tari si mai bogati preponderau de regula, in cătu ori-ce nu voiau ei, nu se potea decide nici realisa. Mai multu: chiaru si diet'a intréga oricătu de numerósa in membri sei, era paralizata si tinuta in locu

prin o lege fundamentală afurisita, cunoscuta sub nume de liberum veto, in poterea careia, daca unu singuru membru alu dietei votá in contra vreunui proiect de lege, acela trebuea se cada si se fia delaturat.

Pe lângă liberum veto aristocratii mai aveau si dreptulu de a forma intre sinesi confederatiuni, a provoca la arme si a'si declara resboiu unii la altii, adeca a se macela intre sine, ceea ce se intemplá cu atâtua mai desu din causa că in confederatiuni nu se mai aplicá liberum veto, ci votulu majoritatilor. De aici se nasceau anarchii teribili si atrocitatii de fere selbatece. Dupace se junghiau si inpuscau cu mîile, apoi se proclaimá căte o dictatura militara. Adeca dupace beusera sange omenescu preste măsura si devastasera districte intregi, apoi se adunau totu ei in asia numite confederatiuni generali, in care presedentele era proclamatu de dictatoru, la ale carui dispositiuni trebuea se se supuna toti, chiaru functionarii cei mai inalti si — lucru ne mai auditu in tieri christiane — insusi senatul si regele.

Si regele? Da, că-ci polonii aveau rege numai cu numele, pe care'lui alegeau in diet'a loru, ii puneau conditiuni oricum placea aristocratiei, firesce inse totudeauna asia, că tóta potestatea legislativa remanea in sfer'a de activitate a dietei, chiaru si o parte a potestathei administrative. Potestatea regelui era atâtua de marginita, in cătu de ex. trei ministrii, adeca marele cancelariu că ministru alu justitiei, marele tesaurariu că ministru alu finantelor si marele maresialu că ministru de interne si de politia, nu erau datori regelui cu nici-o respundere.

De drepturile omenesci la care in dilele nostre se pote celu puçinu apela, nici vorba nu potea se fia la poloni. Dara ból'a cea mai cumplita de care suferiau polonii era lips'a totala de tolerantia religioasa asia, in cătu se pote afirma cu totu dreptulu, că acésta netolerantia a fostu cau'a principale a caderei loru totale in anulu 1773 si dupa aceea de repetite-ori.

Polonii rom.-cat. au persecutatu in tóte timpurile pe locitorii de ritulu orientale si iau lipsitu de tóte drepturile civili si politice, de si acestia se numerau cu miliónele in tiéra, din care causa Russiei i se dedea pe fiacare di ocasiune de a lua pe acestia in apararea sa si a se amesteca in afacerile Poloniei. Dupace reformatiunea protestanta a petrunsu si in Poloni'a, fanaticismul religiosu a devenit si mai inflacarat. In an. 1717 iesuitii au midiulocit la dieta, că acésta se cassede tóte drepturile politice, pe care asia numitii Dissidenti in religiune le castigasera intre mari lupte si se bucurasera de ele 150 de ani. Dupa aceea in 1724 taiara capetele la diece cetatieni protestanti din cetatea Thorn in frunte cu primariul loru G. Römer. In dietele dela 1733 si 1736 polonii catolici gonira din nou din dieta pe toti deputatii, din tribunale si din celealte functiuni publice pe toti functionarii de alte confessiuni religiose, substituindu in loculu loru catolici. De aici apoi au urmatu recurse si alergaturi mai virtosu la Russi'a, inse si la Prussi'a, la Franci'a si pe arie, era luptele sangeróse au durat intre poloni inca si dupa prim'a impartire a tierii.

Fanaticismul religiosu de mai inainte s'a transformatu in epoc'a nostra in fanaticismu national. Fanatismu unulu că si altulu, era urmarile in essenti'a loru au se fia aceleasi pretotindeni.

Impacarea?

De doue luni incóce se scriu multe, se vorbesc si mai multe despre incercarea gubernului ungurescu de a impaca pe sasi. Cá de trei septemani incóce ne vinu si noue sciri dela Budapest'a si dela Viena, că ar fi o vointia suprema, care

Ori-ce inserate,

se platescu pe serie séu linia, cu litere merunte garmondu, la prim'a publicare căte 7 cr., la a dou'a si a trei'a căte 6 cr. v. a. si preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurul publicu.

Prenumeratiunile se potu face in modulu celu mai usioru prin assemnatunile postei statului, addressate de a dreptulu la Redactiunea Diariului.

„Observatoriul“ in Sibiu.

impune ungrimei impacarea si cu romanii. Cinci scrisori ne stau in momentele acestea de inainte, care ne adusera sciri demne de credintia si consideratiune din ambele capitale.

Ce se va alege din acestea incercari? La aceasta intrebare astepata respunsu mii si dieci de mii de locutori ai patriei.

In catu pentru sasi, deputatii loru au respunsu deunadi prin votulu loru aprópe unanimu datu in dieta contra gubernului si contra sistemei prin acela. Intrebati inse pe oricare dintre cei 14 deputati sasi afara de doi si ei ve voru si da ddloruvostre urmatoriulu respunsu: „Suntemu satui de vorbe audite neincetatu de 15 ani incóce. Nu voim se audimu numai de concessiuni administrative, de aplicarea unoru individi in functiuni administrative; le vomu primi fara indoiéla si pe acelea; pentru atata inse nu vomu renuntia in veci la drepturile nostre de nationalitate, ci le pretindemu si repetim celu puçinu in mesur'a in care sunt acelea garantate prin legea de nationalitate dela an. 1868. Dara sciindu noi a priori ca acea lege se si considera de catra unguri ca anticiata, ajunsa in desvetudine, ca si cum s'ar fi legiferatu inainte cu 500 ori 600 de ani, prin urmare ca nu mai e considerata intru nimicu, noi inca vomu persevera in opositiune.“

Asia vorbescu si cugeta sasii. Ungurii sparai si acuma pe sasi cu romanii; se crede inse ca cu tota aversiunea ce au ei catra romani, astadata totu nu voru fi asia orbiti de Ddieu, ca ori-catu ar cocere romanii vreo resbunare nedemna contra sasiloru, se mai comitta erórea grosolana din a. 1865 candu ei potu se scia, o si sciu forte bine ca romanii chiaru se voiésca, nu potu face sasiloru nici-unu reu pe lume fara voi'a si permissiunea categorica a gubernului ungurescu si a curtiei imperiale. Dara se lasamu pe sasi, ca pentru existentia loru ingrijescu cincideci milioane de suflete si se cercetamu incai din cele cinci scrisori si anume dela 26 Nov., 3, 8, 10 si 14 Dec. cine se incércă se impace pe romani cu ungurii.

Se dà ca scire positiva dela Vien'a ca generalulu com. Kálnoky in calitatea sa de ministru alu Maiestatiei Sale la afacerile straine in conferenti'a de deunadi avuta cu ministrii Ungariei la Budapest'a, le-a disu acestora in termini respicati, ca ei trebbe se impace pe romani. Totu asia de positivu se scrie dela Vien'a, ca cu ocasiunea audientiei si a conferentialoru avute acolo, ministrul J. C. Brateanu satulu si desgustatu din sufletu de atatea denuntiari si incriminari, a disu: „Desfidu pe ministrii unguresci ai Maiestatiei Sale, ca se ne arate si probedie prin documente macaru unu singuru casu, in carele gubernulu Romaniei sau organele sale ar fi incercatu se agitedie printre locuitorii de nationalitate romanésca din statulu Ungariei in ori si ce intielesu ar fi aceea; eu inse sunt mai multu de catu siguru ca acei ddni ministrii nu voru fi in stare se probedie nimicu.“

„Eu inse me facu forte a proba, ca in urmarea persecutiunilor la care sunt supusi romanii in statulu Ungariei, gubernului Romaniei i se causédia o multime de neplaceri anume prin migratiuni din tota classele locuitorilor, intre cari apoi se afla firesce si agitatori, cu cari inse gubernulu nu are a face nici in clinu nici in maneca, era ca se'i trimit'a la urma loru, pe catu timpu aceia nu esu din cadrulu trasu prin legi, nu permitu chiaru acelea legi a le tieriei. In catu pentru pressa, aceea in statulu Romaniei este libera, scutita de censura, de cautiune, de lege exceptionale, supusa numai la legea comuna. Gubernulu Ungariei se faca ca romanii se nu fia siliti a'si parasi patri'a cu sutele si cu miile, atunci apoi agitatiunile voru incetá de sine.“

Ni se asigura, ca dn. Brateanu a vorbitu intocma totu asia si cu ministrul-presedinte C. Tisza, carele n'au avut ce se'i respundia mai intieptiesce decat ca: „Intre romani sunt multi sioviniști.“ „Se pote, voru fi,“ replicá Brateanu, „dara intre magiari nu sunt?“ Tisza recunoscu, ca intre magiari sioviniștii sunt cum se dice, cati peri in capu. Conferenti'a fusese lunga, restulu inse n'are a face cu cestiunea de facia.

Asia dara cestiunea impaciuirei romanilor ar fi pusa la ordinea dilei? Din vointia prea inalta? Prin cine se fia midiulocita? Sub ce conditiuni? Ni se scrie inse dela Budapest'a cu dat'a din 8 Dec. ca „gubernulu nu scie cu cine se se intieléga, ca-ci romanii nu ar fi avendu ómeni cu care se se pote intielege.“

Acestu respunsu ar suna curatú ca insulta, era adeverulu ar fi cu totulu altulu, ca adeca nici gubernulu nici intrég'a sa partida nici aristocratii dela „Pesti Napo“ nu voru se audia in veci de

nici-o impaciuire a romaniloru. N'au ei cu cine se se intieléga? Dara gubernulu din Vien'a intre anii 1850 si 1863 de căteori a voitu se se intieléga si cu romanii in afacerile acestoru tieri, totudeuna au aflatu intre ei ómeni de intielesu ori-catu au voitu. Astadi romanii au pote intreiu mai multi „ómeni de intielesu“ decat inainte cu 20—30 de ani; dara pote ca lipsescu de acei ce'si dicu: „Ticalosu Mariia Ta“ si mergu cu capulu pe tipsia.

De altumentrea chiaru si comitele Melchioru Lonyay candu a voitu se afle „ómeni de intielesu“ intre romani (1872), iau aflatu forte usioru, fara a'i cauta cu anii intregi, decat numai in 4—5 dile; a fostu apoi cu totulu altuceva, daca a voitu elu sau ai sei ca se se intieléga cu densii; resultatulu inse a fostu, ca ai sei n'au voitu, ci au pretinsu supunere neconditionata ca dela cei luati cu sabia, caroru li se strigá: Vae victis! Era daca cumva gubernulu astepata, ca intre romani se se mai afle cineva care se cutedie a'i dice: „Ceea ce dicu si voiu eu, dice si voiesce poporulu intregu,“ atunci gubernulu se scia din capulu locului, ca are a face cu ómeni caroru le lipsescu o doga.

Se dice inse in Budapest'a, ca tocma din acesta causa, adeca ca gubernulu se aiba cu cine a se intielege, trebuea se se infintiedie unu diariu politiu, impregiurulu carui se se pote formá o partida mare destulu, cu ai carei capi gubernulu se pote tractá asia, in catu apoi acestia si partid'a loru se dea garantia de ajunsu ca se potu angajá si obligá facia cu gubernulu in numele poporului romanescu intregu. Intre barbatii eminenti prevediuti ca auctori si executori ai acestui planu colossal corespondentii numescu in prim'a linia pe ilustri domini dr. Josef Gall, cav. Ioanu Puscariu (ambii ardeleni), Gerard Veghseo (rutenu, care inse tine de consórta pe o nepota a fostului episcopu Vasilie Erdélyi), la cari se credea in dilele din urma ca se voru alaturá si alti deputati romani din Ungari'a si functionari fruntasi din capitala si din afara, cu ddni Stefanu Antonescu, G. Serbu si alti cattiva din provincia, inca si din prelati, dintre carii pana in 10 Decembre se scia numai despre unulu ca a refusatu participarea.

Pentru astadata fia cu atata de ajunsu; ulterior'a desvoltare a „impaciuirei“ o vomu urmari si noi, de si nu credem intrens'a, din cauca ca nu credem in vorbe góle, ci mai virtosu credem, ca apropianduse alegerile dietali indata in anulu ce urmedia, gubernulu se va folosi si de acesta ocasiune ca se'si mai asigure cattiva candidati si prin colegiile electorale romanesci.

— Imputarile unoru diarie romanesci de dincoce de Carpati, ca-ci nu se amesteca gubernulu Romaniei in afacerile nostre, se pare ca au fostu primele (firesce) forte reu in Bucuresci, ceea ce se vede si din unu respunsu datu de catra diariulu gubernementale „Telegrafulu“ din 4/16 Decembre la unu atacu alu „Binelui publicu“ intemeiatu pe unele expectoratiuni a le „Gazetei“ si „Luminatoriului.“

„Cá fratii nostrii de dincolo se publice asemenea articoli, ii intielegemu, de vreme ce ei s'au pusu inainte si apoi au venit interessele generale ale Romaniei. Dar, ca cei dela organulu lui Vernescu, se reproducu acei articoli si se se incerce a face, cu ajutorulu loru, unu capu de acusatiune gubernului din faptulu ca elu a inclinat spre politic'a de pace a Germaniei, de care s'a apropiat acum si Russi'a, marturismu ca nu mai intielegemu.

Trebue se fia cineva saritu din titlani pentru ca se reproduca si se sustina intrebari ca acestea pe care „Gazeta Transilvanie“ le adressedia ministrului nostru de esterue:

„Dar pe noi, candu ati incheiatu acea alianta, „intrebatu-ne-ati d. Sturdza?“

Ni se pare ca o asemenea pretentiune trece preste tota resónle. De candu óre a mai esit u si moda acesta, ca gubernulu romanu, mai inainte de a face ce-va in politic'a esterioara, se consulte si pe fratii nostrii de preste Carpati.

Mai inainte de tota ii intrebamu si noi pe dnii dela „Gazeta Transilvanie“: ce idee au dloru despre actualii ministri ai nostrii? Li credu antiromani? In acestu casu nu'si mai avea loculu o consultatiune cu dloru. Li credu filoromani? Si in acestu casu nu mai era trebuinta de o asemenea consultatiune, remainindu ca ei singuri se faca ce voru crede de cuviintia si ce voru gasi cu cale ca se pote face, fara a jeni interesele Romaniei.

Amu voi era se ne spuna fratii nostri dela „Gazeta Transilvanie“, vediutau domniele loru pe Itali'a cerendu sfaturi dela triesteni si trentini candu a incheiatu o alianta formală cu Austri'a, era nu ca noi, ca inclinam numai spre lig'a de pace din centrulu Europei?

Ceva mai multu: manifestatu-au macaru triestenii si trentenii o asemenea dorintia, ca-ci si ei se afla sub monarhia austro-ungara ca si fratii nostrii? Niciodata, si ni se pare ca ar fi ca si dnii dela „Gazeta Tran-

silvanie se se aréte totu atata de modesti in pretențiile loru ca si triestenii si trentinii, cu atata mai multu inca, cu catu acesti din urma dau mereu semne de vietia, se misca necontentu: n'avemu de catu se ne amintim pe Oberdank si recentele manifestari italiane din Triest.

Dar totu organulu lui Vernescu mai reproduce o parte dintr'unu articolu publicat de „Luminatoriulu“, unu altu diariu de preste Carpati, care scrie urmatorele in numerulu seu dela 16 Novembre:

„Romani'a nu turbura pe nimeni, ca-ci ultimulu „discursu alu lui I. C. Bratianu a imprasciati tota „putinciosele temeri, si chiaru ingrijirile ce le ar fi „avutu cine-va. Dicendu dlu Bratianu ca ori-cine va „turburá pacea acela va afla pe Romani'a in contra „sa, a umplutu de incredere si de bucuria pe toti aceia „cari dorescu pacea si cari de aceia o dorescu, pentru „ca bine se simtu si se afla ei in pozituna loru: de „a tiranisa si a maltrata pe nefericiti ce le sunt cadiuti „in prada.“

Prin urmare bine sciu acei despoti ca ei nici „candu, si catu va sta lumea, nu voru turburá pacea „sub nici-o conditiune; ergo: nici nu se voru intalni „cu Romani'a in cale.“

„Este dar o consecintia naturala ca despotismulu „si terorismulu, in acestu timpu de pace, se'si inaltie „fruntea susu si tare, si se'si jöce mendrele dupa placu.“

Nici nu scim deca trebue se le luam in seriosu séu in gluma aceste plangeri si acusatiuni ce se aducu gubernului actualu de fratii nostrii din Temisióra, de vreme ce ne paru a fi scrise de nisice ómeni cari au datu drumulu condeiului loru se serie dupa cum le-a dictat dorintiele loru, daru nu si judecata matura.

Nu putem considera altu-felu rendurile ce reproducemus mai susu, afara numai deca ele nu voru fi fostu scrise cu intentiune asia, de vreunu vrasmisu alu nemului romanescu, care ar da multu cu multulu se védia regatulu romanu in vreo incureatura. Cum? aceia cari se pretindu fratii nostrii, dorescu ca noi se turburam pacea europea? Si pentru ce? Pentru ca se scapam pe romanii de preste Carpati de sub despotismu. A avea dorintia, nu este destulu; mai trebue si putintia. Ei bine, cugetatu au domnii dela „Luminatoriulu“: esista acésta putintia?

Cum? noi se turburam pacea Europei, pe catu vreme principale de Bismarck dice: voiu pacea? Acésta ar inseamna a nu ne cunosc pe noi insi-ne, a voi se imitam bróscă din fabula, careia i-a venit gustulu se se umfle catu boulu!

Afara de acestea, am mai voi ca luminati nostrii dela „Luminatoriulu“, se ne spuna: de candu mod'a acésta, ca statele cari voiesc se vina in ajutorul nationalitatilor subjugate se incépa revolutiunile, éra nu chiaru aceste nationalitati? De candu óre glum'a: „pica para, deca ii picá, eu te-oiu manc'a“ a inceputu se fia luata ca unu ce seriosu?

N'avemu trebuinta se ne intorcemu multu inapoi pentru ca se dovedim catu de absurd este pretentiunea confratiloru nostrii. Bulgari'a, Serbi'a au voitu se scape de sub jugulu turcescu cu ajutorulu Russiei. Ele au datu din maini, s'au miscat, Russi'a a intervenit in cando a credutu ca e vremea, si astu-felu Bulgari si Serbii au ajunsu si a fi adi liberi.

Dupa noi, ar fi mai bine ca confratii nostrii, de catu se espuna nisice pretentiuni atata de absurde, ca gubernulu nostru se ii intrebe si pe dënsii in privint'a politicei esterioare si ca Romani'a se turbure pacea Europei, chiaru contra vointii principelui de Bismarck, pentru ca se ii scape pe dënsii de sub despotismu, ar fi mai bine, dicem, se caute a imita pe poloni, pe moravi, pe boemii, pe croati, pe dalmatiani, cari, fara a cere ajutorulu nimerui, au luptat necontentu si au ajunsu adi acolo unde sunt.

Polonii, boemii, moravii au sciatu se-si faca la vreme concessiuni unii altora, s'au unitu intre dënsii si, dupa ce au formatu o maioritate in parlamentulu din Vien'a, au impus vointia loru coronei si au facut o se primésca nu numai ministrii poloni si cechi, der inca si tota cererile loru.

De ce óre fratii nostrii de preste Carpati n'au cautat se profite, chiaru in aceste din urma dile, de conflictul ungaro-croat, spre a stabili o intielegere cu croatii, sasii si serbii si se silésca astu-felu pe gubernulu ungurescu se ceddie la cererile loru?

Dar foile romane de preste Carpati in locu se indemne pe romanii la asemenea demersuri, vine se se amestec in conducerea politicei nostre esterioare si se invete pe barbatii nostrii de statu ce trebue se faca!

Cu puçina buna vointia, voru trebui ei insusi se marturésca astadi ca pretentiunea le e prea mare, cu atata mai multu inca, cu catu actualii barbatii de statu, cari se afla la carma tieriei, au datu dejá dovedi despre capacitatea loru politica; ei au facutu din Romani'a, vasala la 1877, regatulu romanu independente de adi.

Dela Arad.

In organulu diecesanu „Biseric'a si Scol'a“ Nr. 49 din 4/16 Decembre aflam unu documentu carele merita se fia transmisu posteritatiei celei mai departate ca tota cete sunt de natur'a acesta: Coprinsulu aceluiu este:

Actu de donatiune.

In sinodulu eparchialu din anulu curinte preas. sa dlu episcopu diecesanu aduse la cunoștința sinodului ingrijirea ce a luat pentru infinitarea unui seminaru diecesanu, in care scopu preas. sa a recursu la marinimitatea dnei baronesa de Sin'a, rugandu-o ca se done dieci ori se ceddie diecesei pe langa unu pretiu moderat casele din strad'a „Sin'a“ si „Paunu“ din Arad pentru fondul seminarialu.

In urmarea acestei rugari dn'a baronésa de Sin'a prin documentulu din 8/20 Novembre a. c. in scopulu promovarei culturie religiose morale a donatu diocesei romane gr.-or. aradene unu intravilanu de 1000⁰. Cătra acesta, inmediatul lângă acelu intravilanu, consistoriul eparchialu a cumpăratu din realitatile dnei baronese unu locu cu unu magasinu mare in pretiu de 8000 fl. v. a. care va fi transformat in localu seminarialu. Hartia de donatiune a dnei baronese de Sina este acăsta:

Inspirata de pietate si condusa de dorintia mea sincera de a contribui si eu dupa putintia la latirea dumnediesciloru invetiaturi ale adeveratei morale crestine, asia precum se propaga acestea dupa principiele bisericei nôstre gr.-or. in sinulu poporului apartinetoriu acestei confessiuni, si spre a poté si eu veni in ajutoriu diocesei gr.-or. a Aradului la infinitarea unui seminar in Arad pentru crescerea preotilor si invetatorilor, a carui trebuintia este atât de multu simtita, am aflatu de bine a dona diocesei gr.-or. a Aradului din intravilanu meu, aflatior pe teritoriul orasului liberu regiu Arad, descris in protocolulu cartii funduarie Nr. 143 sub A + 3 Nr. top. 1204 si constatatoriu din 2666⁰ liberu de ori-ce sarcina, partea situata cătra strad'a Sin'a cu o suprafața in marime de 1000⁰ asia precum se afla ea astazi, si pe cum se vede din planulu alaturat, că parte intregitóre la acestu documentu, in carele partea donata este incisa intre literele a b c d si colorata galbenu cu acea destinatiune din partea mea că donatória, că acestu arealul niciodata se nu se pôta intrebuintia spre altu scopu, decât spre zidirea si sustinerea unui seminar pentru crescerea preotilor si invetatorilor spre care scopu si-a datu dejá invoiéla si sinodulu eparchialu gr.-or. din Arad in siedintia tînuta la 27 Aprile a. c.

La aceasta decisiune a mea me vedu indemnata, cu atât mai virtosu, cu cătu prin aceasta strad'a, carea pôrta numele neuitatului meu barbatu se va ornă prin unu institutu demnu, menitu a promova scapurile, ce le urmaresce religiunea crestina.

Mai departe me invioescu, că numitulu arealul in marime de 1000⁰ fara ulteriéra ascultare a mea la cererea si pe spesele numitei diocese se se descrie in cartea funduaria de pe numele meu, se formede unu complecsu separatu, si se se induca acolo, că proprietate eschisiva a diocesei gr.-or. a Aradului pe lângă condițiunea aretata mai susu, si se tréca in posessiunea legala si eschisiva a acestei diocese.

Pentru adeverirea celor de susu am semnatu acestu documentu cu mana mea propria, langa care semnatura urmădia si legalisarea notariala a subscrierii mele.

Vien'a, in 8/20 Novembre 1883.

Ifigenia baronésa Sina, m. p.

Sciri politice din lîntru si din afara.

Politica cea mare se duce si ea in ferii pe serbatorile nascerei Domnului. Parlamentele din Budapest'a si din Vien'a, dupace se mai certară dilele trecute ici ungurii intre sine, colo germanii cu cechii, se prorogara pâna dupa serbatori.

In camer'a deputatilorunguri se mai intempla si unu scandal nou din cele mai gretiose. In 13 Dec. acea camera in majoritatea sa catranita că si ministeriul asupra casei magnatilor carea respinsese legea de casatoria jidovescă, fara multa desbatere si fara a o mai motivă, o intórse si ea din nou la magnati cu provocare că aceea se o ia din nou de urgentia si se o votedie. Celu mai tare argumentu pentru acăsta urgentia, care inse nu se spune pe fața ci numai pe sioptite, sunt banii si anume celu mai de aprópe imprumutu care trebue se se faca din nou spre acoperirea unei parti considerabile din noul deficitu de preste 20 milioane precum ilu arata comissiunea finantaria, de preste 27 milioane dupa cum l'au calculat altii si multu mai mare daca 'lu vei combină cu anii trecuti. Intr'aceea membrii casei magnatilor au si apucat a se departa din capitala, si asia nici siedintia nu va tînea pâna mai tardiu dupa serbatori, era pâna atunci mai potu astepta si miresele jidoviloru.

Inainte cu o di, in 12 crt. camer'a deputatilor se ocupase cu suspensiunea immunitatiei pentru patru membrii ai sei incriminati de diverse delicti si scandale, precum duelu, bataia pe strad'a (Onodi fostu si subprefect), apoi defraudari de bani (Verhovay). La toti patru li s'a suspinsu immunitatea si au fostu dati pe mân'a procurorilor si tribunaleloru. Candu ajunse desbaterea la caus'a lui Verhovay cei inculpati se luara la certa ei intre sine. Fai-

mosulu renegatu Otto Hermann voindu se'si resbune de unu altu spulberatu anume Almásy, ilu ataca pe acesta cu vorbe in doue intilesuri; atunci inse Almásy infuriatu, taindu'i vorb'a strigă lui Hermann: Bitang vagy! care pe romanesco se dice: Esci fetioru de lele sau esci unu bastardu. Scandalulu ajunse la culme din cauza acelei scene de cărciuma, éra urmarea fu că au duellat doi căte doi in revolare, dara fara că se nimerescă nici-unul din ei, cum se camu intembla de regula in Ungaria a duelle de acelea.

Alegerile de functionari municipali decurgu in totu coprinsulu tierei; candidati sunt forte multi, asia de ex. la comitatulu Temisiorei au concursu preste doue sute de insi, din carii cei mai multi voru ceda că din podu nu numai din lipsa de locuri vacante, dara si din ure nationali.

Din căte sciri avemu dela căteva comitate despre acestea alegeri, nicairi nu este asia mare turbarea contra romanilor precum este ea in comitatulu Carasiu Severinu, alu carei capitala e Lugosiulu. Si apoi inca daca adversarii loru ar fi cine scie ce autochtoni din vîcavu lui Herodotu sau inca indigeni locitorii de căte 2—3 sute de ani, ei inse sunt in partea loru cea mai mare adunaturi din mai multe tieri, carii inse au obraznicia de a tracta ei pe vechii locitorii de adunaturi si de straini. In cătu pentru municipiele din Transilvania, se intielege si nespusu de nimeni, că ungrimea dete si astadata alegerilor caracteru strictu nationala că indata ce ese ici-colo si căte unu candidatu romanu inca pe atât de calificat, la momentu i se infige pe frunte stigm'a de dacoromanistu numai că se scape de elu si se'i ocupe loculu altu cineva dintre mîile de competenti flamendi si golani.

— Asia numita universitate sasescă care isi tinu adunarea sa anuala in Sibiuu, dupa activitate de mai multe dile, in care s'a cercetatu socotilele si s'a votatu bugetulu, fu inchisa, fara că se ajunga la vreun resultat positiv cu incercarile de pacificare despre care se vorbise asia multu in timpulu din urma.

Budgetulu universitatiei se vota pe an. 1884 cu urmatorele cifre:

Venituri din capitalu, case s. a. 181,685 fl. 98 cr. v. a.

Spese 195,340 fl. 51^{1/2} cr. v. a.

Prin urmare si aici deficitu 13,663 fl. 53^{1/2} cr. v.

Cifra cea mai mare la spese sunt dotatiunile la diverse institute nationali de cultura, care totu facu 88,560 fl. v. a., adeca mai multu de cătu este caitalulu intregu de ex. alu asociatiunei transilvane pentru cultur'a romanilor din acăsta tiéra.

— Din Italia. Principele de corona alu Germaniei a sposu in 16 Decembre la Rom'a, unde a fostu primitu cu pompa forte mare.

— In Francia preparativele bellice contra imperiului Chinei se continua.

Romani'a.

Aducerea remasiteloru pamantesci ale lui Vasile Boerescu dela Paris si conductulu funebru.

Ocasione noua, forte trista, dara cu atât mai solemna si semnificativa, in care nobilitatea caracterului romanescu s'a manifestatu acum pote a diecea ora că de unspredieci ani intru tota splendoreasa. Romani'a perdu in anii din urma prin mòrte unu numeru considerabile dintre barbatii cei mai eminenti ai natiunei, carii pe cătu s'a aflatu in vietia sa distinsu in servitiulu patriei in diverse moduri, au avutu si role politice dintre cele mai grele impreunate adesea cu lupte violente si la parere neimpacate; dara ori-candu au ajunsu că se petreca pe patriotii loru la repausulu eternu, din acelu momentu au amutit uori-ce animositatii si ure de partida, in cătu se vediura nu odata omeni versandu lacrimi ferbinti la mormantulu adversariului loru politicu. Si apoi onorea ce'si revindica de regula tiéra in casuri de doliu cum este si acesta, de a nu lasa pe familiile repausatiloru sei celebrii si plini de merite că se pôrte spesele inmormantarei, ci camerele votédia spre acelu scopu sumele cuvenite chiaru si in casuri candu famili'a se bucura de mari avutii pamantesci! Acăsta este o trasura de caracteru anticu.

Miscatōrie de ânimi si inaltiorie de sentimente suntu descriptiunile coprinse in diariile capitalei despre conductulu funebru alu eminentelui

barbatu de statu jurisconsultu, professoru de drepturi, fostu de atatea ori deputatu si senatoru, cu care fu petrecut la repausulu eternu. Conformu unei programe publicate la timpu, tota auctoritatile civili si militare au luat parte la ceremonia de inmormantare, despre alu carei decursu din dio'a sosirei la Bucuresci citim anume in „Romanul“ din 3/15 Decembrie unu articlu lungu scosu cum se dice, din baterile ânimei. Asia scie unu C. A. Rosetti se apretiedie virtutile private si civili ale adversariului seu politicu de odiniora! Intr'aceea spatiul nostru angustu ne permitte se reproducemu numai raportulu mai scurtu dupa „Telegraful“ din Bucuresci.

A sera la 7 ore si 50 minute, dupa cum anuntiasemu, trenulu dela Verciorov'a aduse in capitala remasitiele mortuare ale defunctului Vasile Boerescu.

Acăsta scire fiind cunoscuta de intréga capitala, stradele pe unde acestu tristu convoiu trebuia se tréca precum si curtea si peronulu garei Tergovistei erau indesate de lume.

Reportarulu nostru ajungându la gara tocma in momentulu candu trenulu intra, abia potu se patrunda pe peronu, unde unu numerosu publicu, din tota stratele societatiei, asteptă se primésca remasitiele acelui barbatu ale carui talente si eloçintia pâna mai ieri erau admirate la tribuna parlamentara si de pe catreda.

O companie din regimentulu alu treilea de linie cu musica era insirata pe peronu.

Unu micu serviciu religiosu se oficià de sf. episcopulu de Argesiu, inconjuratu de unu archiereu si mai multi preoti.

Corpulu decedatului a fostu datu josu din vagonu si asiediatu pe carulu funebru de mai multi representanti ai baroului capitalei.

Pe peronu garei pe lângă diferite delegatiuni, se mai aflau dnii presidenti ai camerei si senatului, cäti-va ministrii straini, d. Calenderu, d. generalu Davila, d. Radu Mihai, prefectul politiei capitalei, comisiunea insarcinata cu organisarea acestei funebre ceremonii, mai multi professori, unu insemnatu numeru de advocați si forte multi studenti dela universitate.

Dna V. Boerescu, d. C. Boerescu precum si tota famili'a decedatului se aflau asemenea pe peronulu garei.

Dna Boerescu, in mare doliu, se afla la braçului dlui D. Gr. Ghica, presedintele senatului.

O scena din cele mai miscatōre fu aceea, candu corpulu decedatului fu datu josu din vagonu.

Tristeti'a se vedea desemnata pe figur'a totulor, pentru perderea acelui barbatu, care prin talentele si capacitatile sale precum si prin vigoreea vîrstei săle putea se mai aduca reale servicii tierei.

Cortegiulu se puse in miscare in ordinea urmatore :

Unu plutonu de gendarmi calari.

D. Trasnea, inspectoru politienescu in trasura. Cäti-va preoti pe josu si in trasura.

Apoi carulu funebru.

Imediatul dupa densulu venea d. C. Boerescu si d. colonelu Paicescu, unchiul dnei V. Boerescu, inconjurati de o multime de amici intimi si cunoscuti, apoi urmă unu forte numerosu publicu, music'a cu trup'a de onore si trasurile familiei. Cortegiulu se inchidea print'unu altu plutonu de gendarmi calari.

Cortegiulu strabatu calea Grivitiei, calea Victoriei, bulevardul universitatii, strad'a Colții si se opri la biserica sf. George unde corpulu fu depusu.

Pe lada de plumbu imbracata in negru, care contineea cosciugulu, precum si pe carulu funebru se observau o multime de corone depuse pe la diferitele statiuni de pe calea ferata; intre acestea am observat cäti-va cu colorile nationale austro-ungare. Una din aceste corone care atragea mai multu atentiunea era aceea a tribunalului de Argesiu.

Pe totu percursulu pe unde a trecutu convoiu atât pe trotuare cătu si pe la ferestre lumea era indesata.

Acăsta processiune lugubra era forte imposanta. O tacere mormentala domnia pretutindeni pe unde ea a trecutu.

Militaria.

(Urmare).

S. 9. Ordinea de apel a tinerilor.

Chemarea tinerilor pentru cercetare si tragere la sorti se efectuă, pentru fia-care comuna, dupa ordinea care a fostu regulata de consiliu.

Fia-care tineru este chemat pe rendu dupa ordinea ce occupa in tabel'a comunei sale.

Consiliul se asigura de identitatea tinerului ce i se presinta, luandu informatii atatul dela primari, catu si dela siefulu depositului de recrutare.

§. 10. Cercetarea tinerilor.

Odata identitatea tinerului bine constatata, consiliul procededia la constatarea aptitudinei fisice a fia-carui tineru.

Se va pune cea mai mare atentie ca tinerii ce se voru alege se fia de o buna constitutie fisica, ca densii se pota resista greutatilor serviciului militaru, evitandu-se astu-feliu deseles reformari sau lasarea loru in concediu ca improprii serviciului militaru.

Primarii sunt datori de a pune in vederea tinerilor inscriși si ai convinge ca e in interesul loru de a se prezenta la visit'a medicala, ca-ci o infirmitate pe care densii nu isi-o cunoscu, pota da nascere scutirei loru de serviciul militaru daca este recunoscuta de medicul recrutoru.

Tinerii ce n'au talia de 1 m. 54 sunt amanati succesivu 2 ani ca nedesvoltati, conform art. 20 din lege. Daca in alu 3-lea anu se gasescu ca potu suporta greutatile serviciului militaru, sunt recrutati chiaru neavendu talia, intru catu aceasta nu este o diformitate si lasati in dorobanti cu schimbulu ca neavendu aptitudine pentru armat'a permanenta.

§. 11. Scutiri pentru infirmitati.

Scutirile pentru infirmitati nu potu fi pronuntiate de consiliu de catu dupa ce a luat avisul medicului recrutoru. Instructiile medicale coprindu infirmitatile pentru cari unu tineru pota fi declaratu ca impropriu serviciului militaru activu.

Consiliul va starui ca medicul recrutoru se deslusișca bine felulu boilei ce motivedia scutirea, pronuntiandu-se intr'unu modu categoric daca chiaru prin amanarea tinerului pe unul sau doi ani elu ar remanea totu impropriu de ori-ce serviciu militaru activu sau auxiliaru, astu-feliu cum prevede art. 17 din legea de recrutare.

Consiliul va tiné contu ca unu tineru odata scutit, nu mai pota face parte din nici-unul din elementele puterii armatei.

De aceea nu se va pronuntia scutirea de catu daca tinerulu propus ar avea vre-o infirmitate sau diformitate vediuta si incompatibila cu serviciul militaru. In casru contrariu candu motivul de scutire ar fi numai lips'a de desvoltare sau vre-o slabiciune fisica, provenita din caus'a unei maladii momentane, consiliul va proceda, conform art. 20 din lege, amanandu pe tineru unul sau doi ani succesivu, dupa cari numai pota pronuntia scutirea.

§. 12. Cercetarea casului de dispensa.

Dupa ce tinerulu a fostu declaratu ca propriu pentru serviciul militaru, consiliul procededia la ascultarea si cercetarea casului de dispensa invocatul de tineru, tiindu contu de cele ce urmediu:

§. 13. Despre dispense.

Art. 18 din lege prevede anume casurile cari potu da dreptulu la dispensa de serviciul activu alu armatei, precum si conditiunile in cari se potu acorda aceste dispense.

Prin dispensare tinerulu nu incetedia de a fi la dispositia ministerului de resbelu putendu fi chemat la serviciul auxiliaru alu armatei, in casu de mobilisare, cu clasa carei apartine (art. 27 alu legei). De aceea dispensele prevedute de art. 18 din lege nu se potu acorda de catu in timpu de pace.

Aceste dispense sunt:

a) Celu mai in versta dintre orfanii de tata si mama.

Pentru a se putea acorda aceasta dispensa, legea cere mai antaiu, ca conditiune indispensabila ca presentia celui mai mare dintre orfani se fia indispensabila pentru a asigura existentia fratilor sei mai mici sau surorilor sale; alu 2-lea; ca ceilalți frati sau surori orfani se fia lipsiti cu totul de mijloce de vietuire, si alu 3-lea, ca fratrele celu mai mare ce cere aceasta dispensa se se achite in adeveru catre fratii si surorile sale de obligatiunea ce ii revine de a ii sustine si asista la tote nevoie loru.

De aci resulta ca daca surorile mai mari sau mai mici ale tinerului ce invoca aceasta dispensa sunt maritate, daca fratii sei, de si mai mici, dar isi potu capeta singuri hrana, daca ei nu locuesc in acelasi locu cu fratrele loru mai mare si acesta nu poate constata ca prin munc'a sa ii sustine si pe densii, daca in fine ei fiindu avuti se potu hrani singuri, in aceste casuri celu mai mare dintre orfani nu pota fi dispensat.

Daca celu mai mare dintre orfani este orbul sau atinsu de vre-o infirmitate incurabila bine con-

statata, si orfanii nu au mijloce necessare de existentia, dreptul acesta de dispensa, trece la fratrele orfanu ce vine imediatu dupa densulu.

Candu o familie de orfani din acelasi tata va fi compusa din copii nascuti din mume diferite, are dreptul a fi dispensat, ca capu alu familiei, numai fiul celu mai in versta din antaia casatorie.

Celu mai in versta dintre orfani are asemenea dreptul la dispensa candu ar avea surori mai mici, nemaritate sau frati mai mici, chiaru daca surorile mai mari ar fi maritate, dar ceilalți minori traiesc cu fratrele loru mai mare, era nu cu surorile maritate.

Nu are insa dreptul la dispensa candu surorile sale mai mici ar fi maritate, sau candu este singuru orfanu, fara a avea alti frati sau surori.

Nu se poate considera ca celu mai in versta intre orfani acela, ai carui frati din acelasi tata, dar din mume diferite, au in vietia pe muma loru.

Cu tote acestea daca tatalu a murit dupa a doua casatorie fara copii din aceasta, celu mai in versta dintre orfani, remasi din antaia casatorie, are dreptul la dispensa, de si ar trai mum'a loru cea vitriga.

(Va urma.)

Esprimu prin aceasta cea mai cordiala multiamita toturor binevoitorilor cari au participat la inmormantarea prea iubitului meu soțiu.

Sibiu, 3/15 Decembre 1883.

Maria Borcia.

Bibliografia.

Spre a respunde la diverse intrebari ce ni se facu despre Memorialul conferentiei generale romane tinute in Maiu 1881 la Sibiu, si dupace suntemu informati ca multime de romani intereseati in causa si cunoscatori de carte nici pana astazi nu'l au, dupa trecere de mai multe luni anuntiamu din nou acelu operatu, in care conformu programei stabilite de catre acea adunare, se specifica si afirma drepturile nationali si politice ale poporului romanescu din Ungaria si Transilvania cu argumente, pe care in cursu de unu anu dela aparitiunea loru nu le-a infrantu nici-unul din adversarii romanilor cu alte argumente logice si sanetose, decat folosindu-se ici colo de unele sofisme usioare, sau de insulte nedemne, au trecutu pe langa ele inchinandu diatriba loru cu sententi'a: „Chiaru asia se fia, noi inse nu voim se fia asia.“

Nici-o data romanii n'au avutu trebuintia mai mare decat acuma, de a'si improspeta tote acelea temeuri cu care au ei se'si apere caus'a loru sacra in totu timpulu si in totu loculu. Apoi fiinduca la editiunea a dou'a a textului originalu romanescu s'au adaosu atat procesele verbale ale conferentiei si acte de ale comitetului electorale, catu si chiaru cateva din intereseantele si multu instructivele discursuri sau oratiuni ale membrilor conferentiei, care isi voru avea pentru totdeauna valoarea loru reala, anuntiamu prin aceasta, ca din editiunea a dou'a se mai afla cateva sute de exemplarie depuse in comisiune si se potu trage atat de a dreptulu si forte promptu prin posta dela libraria W. Krafft in Sibiu, catu si prin oricare alta libraria din tote locurile pe unde se afla librarii, precum in Brasovu la N. J. Ciureu, in Clusiu la J. Stein, in Gherla N. F. Negruțiu, in Budapest'a, Oradea, Aradu, Temisior'a, Lugosiu, Caransebesiu, Oravita, Deva, Alba-Juli'a, Blasius, Gherla, M.-Sighetu, Satmaru, Cernauti, etc.

Totu la libraria W. Krafft se afla acelasiu memorialu de vendiare in alte trei limbi, magiara, germana, francesa asia cum se vedu titulare mai la vale cu pretiurile aratare.

Memorialul compus si publicat din insarcinarea conferentiei generale a reprezentantilor alegetorilor romani, adunati la Sibiu in dilele din 12, 13 si 14 Maiu st. n. 1881, prin comitetul seu esmisu cu acea ocasiune. Editiunea a dou'a. Inavutita cu actele conferentiei, o scurta excursiune critica si cu o serie de discurse politice tinute in conferentia. Pretiulu 1 fl. 5 cr. francate.

Emlékirat. A román választók képviselőinek Nagy-Szeben 1881 évi Május hó 12-étől, 14-éig tartott egyetemes értekezlete meghagyásából szerkeszettel és közzéteszi a kiküldött bizottság. Fordítás. 1 fl. 5 cr.

Memorandum, im Auftrage der Generalconferenz der zu Hermannstadt vom 12. bis 14. Mai n. St. 1881 versammelten Vertreter der

românișchen Wähler verfasst und veröffentlicht vom entsendeten Ausschusse derselben. (Aus dem romänischen übersetzt). Preis 1 fl. cr.

Memorandum composé et publié par le comité élu par l'assemblée générale des représentantes des électeurs roumains tenue à Hermannstadt le 12, 13 et 14 Mai 1881. Paris. E. Dentu, Librairie Editeur. Palais-Royal, Galerie D'Orléans 13. 1883.

— Manualu de gramatica limbii romane pentru cursulu inferioru alu scolelor secundare de M. Strajanu, doctoru in filosofie si professoru de limba romana la cursulu superioru alu liceului si la scola militara in Craiov'a. Partea III sintactica. Editiunea II ameliorata si intocmita dupa unu nou metodu. Pretiulu 2 lei 50 bani. — Bucuresci 1883. Editur'a librariei Socec & Comp. Calea Victoriei 7.

— Calendariu pe anulu visectu 1884, redigeatu de Calistratu Coca, secretariulu „Societati pentru cultura si literatura romana in Bucovina. Anulu XI Cernauti. Pretiulu 60 cr.

Acestu interesantu calendaru pe langa partea sa calendaristica are si unu almanachu de urmatorul cuprinsu: Socotinti'a lui Napoleon Bonaparte de Isusu Christosu si Evangeliu. — Multu regretatului Ciprianu G. Porumbescu, poesie de C. Morariu. — Ceva despre chiamarea mamei in sinulu familiei. — Surisul din urma (Imitatia dupa Anton Chorn) poesie de C. Morariu. Parerile unui tieranu despre seracirea poporului nostru. O inventiatura si unu sfatu cu priuntia. — Altu sfatu bunu. Vileculu, balada poporala din Bucovina de S. Fl. Marianu. — Unele lecuri poporale. — Prima biblia tiparita de unu romanu in limb'a si cu caractere georgiane. Anuntiuri.

— Elementariu pentru classei antania a scolelor poporali de Solomonu Munteanu. Aprobatu de comisiunea scolastica archidicesana. Editiunea a VII. Pretiulu: legatu 20 cr. — Blasius, 1883. Tipografa seminariului gr.-cat.

Cursulu bursei din Vien'a si Pest'a

in 18 Decembre st. n.

	Vien'a	Pest'a
Rent'a de aurungresca cu 6%	120.4	120.26
I emisiune de oblig. de statu dela drumulu de feru oriental ung.	91.50	91.50
II emisiune de oblig. de statu dela drumulu de feru orient. ung.	113.25	113.—
Oblig. de statu dela 1876 de ale drumului de feru orient. ung.	96.80	97.—
Inprumutul drumurilor de feru ung.	138.50	139.—
Obligatiuni ung. de rescumperarea pamantului	99—	99—
Obligatiuni ung. cu clausul'a de sortire	100.25	100.50
Obligatiuni urbariale temesiane	100—	100—
Obligatiuni urb. temesiane cu clausul'a de sortire	99—	98—
Obligatiuni urbariale transilvane	99.50	98.75
Obligatiuni urbariale croato-slavone	100—	100.50
Obligatiuni ung. de rescumpararea diecimiei de vinu	97.50	97.—
Datoria de statu austriaca in chartie	79.20	79.60
Datoria de statu in argintu	70.25	79.15
Rent'a de aurungresca	98.50	98.65
Sorti de statu dela 1860	134.75	134.82
Actiuni de banca austro-ung.	838—	838—
Actiuni de banca de creditu ung.	281.25	282.50
Actiuni de creditu aust.	283.60	283—
Scrisuri fonciari ale institutului „Albin'a“ dela Sibiu	100—	101—
Galbini imper.	5.72	5.71
Napoleondorul	9.60	9.59
100 marce nemtische	59.30	59.50

Amiculu poporului

calendariu pe anulu visectu 1884

Anulu XXIV.

Cuprinsu: Cronologia pe anulu 1884. Pascalia seu semnele cronologice. Serbatorile si alte dile schimbatoare. Cele 12 zodii din calea sôrelui. Cele patru anuntimpuri. Intunecimi. Regintele anului. Calindariu iulianu si gregorianu cu serbatorile, dilele numelor si evangeliile duminecelor. Sistem'a planetara a sôrelui. Calindariu evreicu dupa stilul nou. Prospectul lunigmei dilelor. Calindariu istoricu. Genealogia caselor domnitoré. Tabela de procente pentru intabulatiuni. Caila ferate ale statului reg-ung. Calindariu postalu. Serviciul telegraficu. Mesura de distanta. Tergurile in ordine alfabetica din Transilvania, Ungaria, Banatu si Romania. Tabela de interese. Scara taxelor de timbru.

Foi pentru inventiatura si petrecere: Omulu, de Carmen Sylva. Ciprianu Porumbescu, cu portretu. Unu soțiu de caletoria fiorosu. O aventura curioasa. Din Salisburgia, in doue xilografii. Despre politie, Cocosulu. Poesii. Fericirea din mormantu. Anuncuri.

Pretiulu cu tramiterea francata 50·cr.

Se afla de vendiare la

W. Krafft

in Sibiu.